

Stockholm 2022-12-16

Kulturdepartementet
Remiss Ku2022/01357

Yttrande på SOU 2022:44, Kreativa Sverige – nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher

Sveriges hembygdsförbund, SHF, är riksorganisation för hembygdsrörelsens drygt 2 000 allmännyttiga ideella föreningar. Föreningar är organiserade i 26 regionala hembygdsförbund. Det totala medlemsantalet uppgår till ca 400 000. Det finns hembygdsföreningar i samtliga kommuner och nära nog samtliga socknar och församlingar. Hembygdsrörelsens främsta intresse är kulturarvet och natur- och kulturlandskapet.

Våra synpunkter

Vi uppfattar att utredningen lyckas med svårigheten att ge en helhetsbild av en splittrad bransch och även fångat upp både kulturarvet och det ideella föreningslivet – två områden som berör vår verksamhet.

Vi stödjer förslaget till strategi och vill särskilt betona vikten av ett tvärpolitiskt angreppssätt. Det är nödvändigt med ökad samverkan mellan departement och mellan berörda myndigheter. Stuprören i statlig och övrig offentlig förvaltning är ett hinder för utveckling inom många områden, inte minst inom ett område som förutsätter kreativitet och innovation och med många små aktörer som ofta motiveras mer av lust än vinstintresse.

Sverige är rikt på kulturarv. För inte så länge sedan levde de flesta svenskar på landsbygden och kvar finns kulturmiljöer, minnen och berättelser som med rätt insatser kan komma fler människor till del, inte minst inom besöksnäringen där Sverige har potential att växa som destination både för inhemsk turism och för tillresande besökare från andra delar av världen. Kulturarvet kan närmast liknas vid en naturresurs som kan förädlas i många olika former. Hembygdsrörelsen vet detta bättre än många andra då de förvaltar och visar upp ett stort antal kulturmiljöer runt om i Sverige.

Vi vill peka på att ideella föreningar också driver näringsverksamhet. I regel sker detta i begränsad form inom ramen för vad skatteregler medger för att föreningen ska vara skattebefriad, medan en del föreningar redovisar blandad verksamhet där vissa intäkter beskattas som näringsverksamhet. Hembygdsföreningar har ofta en säsongsbetonad verksamhet där sommaren är högsäsong med kaféer och försäljning som också kan kräva anställd personal.

Vi vill också lyfta fram att många verksamheter i kulturella och kreativa branscher ofta kan nyttja den ideella föreningsformen. En ideell organisering kan vara starten på en verksamhet där kreatörer drar nytta av den ideella föreningsformen för att söka bidrag för ett projekt som sedan kan utvecklas till

en näringsverksamhet. Enskilda företagare kan också samverka i ideella föreningar för att dela resurser. Kollektivverkstäder och ateljéföreningar är exempel på det.

Vi anser därför att det är viktigt att regeringen ser betydelsen av goda villkor för det ideella föreningslivet, eftersom detta bidrar till gynnsamma förutsättningar för uppkomsten av kulturella och kreativa företag. Ideella föreningar är helt enkelt en viktig del av de kulturella och kreativa branscherna både för att främja samverkan mellan olika aktörer och som företagsform för verksamheter som saknar förutsättningar att nå ekonomisk bärighet och där näringsintäkter endast stödjer föreningens ändamål.

För Sveriges Hembygdsförbund



Jan Nordwall
Generalsekreterare